

گفت‌وگو با جعفر قادری شهر دار سابق شیراز شهرهای ورشکسته

کمک‌های مالی دولت، اقدامی تأمینی یا ابزاری سیاسی؟

محمد اکبری | از سال ۸۷ طرح اصلاح قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری در مجلس مطرح شد که در نهایت دو سال بعد به تصویب رسید، یکی از موضوعات آن کاهش آماری جمعیت یک منطقه برای شهر شدن بود که در آن منطقه یا روستایی با سه هزار و ۵۰۰ نفر جمعیت قابلیت شهر شدن دارد، این در حالی است که در گذشته جمعیت ۱۰ هزار نفر برای شهر شدن در نظر گرفته شده بود، پس از اصلاح این قانون ۶۶۲ روستا برای شهر شدن واجد شرایط شدند. همچنین در این قانون پیش‌بینی شده بود که اگر روستایی هم در محدوده شهر باشد، می‌تواند جزو شهر محسوب شود، کما این که بسیاری از روستاهای حاشیه شهرها خود به خود به شهرها وصل شده‌اند و خدمات شهرداری‌ها را دریافت می‌کنند، هر چند از لحاظ قانونی جزء شهر محسوب نمی‌شوند. همه این‌ها در حالی است که خود کلانشهرها در تأمین منابع مالی با مشکل روبه‌رو هستند و با وجود تراکم فروشی، ورشکسته‌اند؛ حال فرض کنید در یک شهر و نه یک کلان شهر، ۱۵ تا ۲۰ روستا واقع شده است، اگر قرار باشد با تشخیص فرماندار این روستا به شهر الحاق شود آیا منابع شهرداری‌ها می‌تواند پاسخگوی نیازهای آن منطقه باشد؟ هر چند آن ماه ۹۳، پیروز حناچی، معاون وزیر راه و شهرسازی اعلام کرد که اصلاحیه ماده ۱۰ و براساس پیش‌نویس قانون تقسیمات کشوری، لغو تبدیل روستاها به شهرها در دستور کار قرار دارد اما باز هم بسیاری از شهرداری‌ها به دلیل کمبود منابع مالی در حال ورشکستگی هستند. برای بررسی موضوع درآمدهای شهرداری‌ها، سراغ دکتر جعفر قادری رفتیم که دو سال شهر دار شیراز بوده و امروز نیز بر کرسی مجلس شورای اسلامی نشسته است، در ادامه این گفت‌وگو را بخوانید.

درآمدهای شهرداری را چگونه می‌توان پایدار کرد؟

به عقیده من شهرداری می‌تواند با حرکت به سمت استفاده از درآمد عوارض نوسازی و مواردی چون ارزش افزوده خدمات، از حالت وابستگی به درآمدهای چون صدور پروانه مسکن خارج شود چرا که ما درآمدهای صدور پروانه را نه پایدار می‌دانیم و نه راه درستی برای درآمدزایی برای شهرداری‌ها.

چرا این درآمدها راه مناسبی برای درآمدزایی نیست؟

می‌دانیم اخذ پول برای صدور پروانه از سوی شهرداری‌ها موجب تأمین بخشی از درآمدهای شهرداری‌ها و به طبع افزایش قیمت تمام شده مسکن می‌شود، چرا که فروشنده هزینه صدور پروانه را به قیمت تمام شده اضافه می‌کند، به همین خاطر رفع مشکل درآمد شهرداری‌ها از این طریق باعث ایجاد مشکلات دیگری در حوزه شهر می‌شود.

می‌توانید مشکلات پدید آمده به واسطه این بالا رفتن قیمت را توضیح دهید؟

بر خلاف ایران که همواره هزینه ورود به شهرها کم و هزینه زندگی در آن بالا زیاد است، در بسیاری

از کشورهای دنیا به طور معکوس هزینه ورود به شهر بالا بوده و هزینه زندگی در آن به مراتب پایین‌تر است؛ بر این اساس ما نیز باید به دنبال راهکارهایی برای نزدیک شدن به این رویکرد باشیم، بدین معنی که شهرداری نباید با اعمال سیاست دریافت هزینه‌هایی چون صدور پروانه واحد مسکن، هزینه‌های زندگی در شهرها را بالا ببرد و در عوض با سیاست‌های دیگری موجب آسان بودن ورود به شهرها و انگیزه سازی برای روستائیان جهت عزیمت به شهرها شود.

در شرایط فعلی ملاحظه می‌کنیم که فردی با فروش زمین خود از روستا به شهر هجرت و در شهر با آن یک ملک مسکونی را خریداری می‌کند، حال پس از گذشت چند سال با فروش ملک مسکونی شهرش، می‌تواند زمین بیشتری نسبت به آنچه پیش از این برای سکونت در شهر فروخته، در روستای خود خریداری کند؛ با ادامه یافتن چنین رویکردی که موجب رقابتی شدن بازار به دلیل آزادی ورود و خروج در آن است، همواره انگیزه‌های ورود به شهرها بیش‌تر می‌شود.

در این میان وظیفه شهرداری چیست؟

شهرداری وظیفه دارد به جای آنکه هزینه‌های زندگی در شهر را افزایش دهد، هزینه‌های ورود به شهرها را بالا ببرد و با اقدامات خود ایجاد ترانت باشد و اگر در این میان رانتی است باید خود از آن استفاده کند نه اینکه همه را تشویق کند که امکانات خود را در شهرهای کوچک و روستاها بفروشند و در شهرهای بزرگ ساکن شوند و سرمایه گذاری کنند.

آیا در حوزه قانون‌گذاری قوانینی برای تقویت درآمدهای پایدار شهرداری‌ها وضع شده است؟

مجلس تلاش دارد با اختصاص درآمدهایی از ناحیه مالیات بر ارزش افزوده درآمدهای پایداری برای شهرداری‌ها اختصاص یابد اما باید به این نکته اشاره کرد که متأسفانه شوراهای شهرداری‌ها اغلب در این زمینه تعامل و پاسخگویی لازم به مجلس ندارند.

چرا شهرداری‌ها و شوراهای در قبال قانون‌گذاران در این موقعیت قرار گرفته‌اند؟

این یک واقعیت است که «دولت»، «شهرداری» را و «مجلس»، «شوراهای شهر» را در مقام اجرایی و تصمیم‌گیری رقیب خود می‌بیند، همین امر موجب شده این دو نهاد به درستی در زمینه قانون‌گذاری بهینه برای درآمدهای پایدار شهرداری‌ها به مجلس پاسخگو نباشند.

چگونه می‌توان این نگاه رقابتی میان مجریان و قانون‌گذاران را از میان برد؟

زدودن این رویکرد نیازمند تغییر نگاه‌هاست،